

ВИДАВНИЧІ ОСЕРЕДКИ • «ВІСТІ З РИМУ» • ГРОТТАФЕРАТА • ТАБІР «РІМІНІ»

Микола
ТИМОШИК

УКРАЇНСЬКА КНИГА І ПРЕСА В ІТАЛІЇ

Микола
ТИМОШИК

УКРАЇНСЬКА
КНИГА І ПРЕСА
В ІТАЛІЇ

Національний фонд досліджень
України -
виступає спонсором
в своїй українській

Київ

Андрій

2015

Андрій

18.01.15

УДК 655.4 (450=161.2)

ББК 76.17

Т 41

Рецензенти:

Д. В. Степовик – д-р мистецтвознавства, д-р богосл. н., проф.
(Ін-т фольклору, етнотрографії та мистецтвознавства НАНУ)

О. В. Богуславський – д-р н. із соц. комунік., проф.
(Класичний приватний ун-т, Запоріжжя)

М. В. Лозинський – канд. іст. н., доц.
(Львівський національний університет ім. І. Франка)

**Випущено за сприяння
Владики Василя Лостена
(Стемфорд, штат Коннектикут, США)**

Тимошик М. С.

Т 41 Українська книга і преса в Італії : монографія. – К : Наша культура і наука, 2015. – 352 с. – іл., ім. пок., резюме італ., англ., нім. мовами (Серія «Бібліотека видавця, редактора, автора»; т. 5)

ISBN 978-966-7821-41-8 (серія)

ISBN 978-966-7821-61-6

На основі опрацьованих автором архівів та бібліотечних сховищ в Італії та США вперше узагальнено й осмислено феномен пресо- і книговидавничої діяльності українців в Італії. У хронологічній послідовності висвітлюється поступ головних українських видавничих осередків цієї країни від початку XIX століття до наших днів.

Матеріал кожного з шести розділів подається у властивій авторові розповідній манері: ясність, популярність, аргументованість, чітка структурованість викладу, сюжетний розвиток подій.

Для видавців, редакторів, журналістів, поліграфістів, дослідників історії книги і преси, фахівців з українознавства. Може бути корисною для студентів, які навчаються за спеціальностями «Журналістика», «Видавнича справа та редагування», «Книгознавство», «Культурологія».

УДК 655.4 (450=161.2)

ББК 76.17

ISBN 978-966-7821-41-8 (серія)

ISBN 978-966-7821-61-6

© Тимошик М. С., 2015

© «Наша культура і наука», 2015

ЗМІСТ

ВІД АВТОРА	9
ВСТУП	13
а. Історія питання та його актуальність	14
б. Специфіка української еміграції в Італії	18
Розділ 1	
ВІД ПОЧАТКІВ ДО СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	21
1. Видавництво і друкарня Української папської колегії Св. Йосафата в Римі	22
а. Перший етап – рукописні видання	22
б. Другий етап – друкарські набутки	30
2. Українське пресове бюро Дипломатичної місії УНР у Римі 34	
а. Умови праці, співробітники	34
б. Основні напрямки та результати діяльності	39
3. Гурток друкарів-українців у монастирі Гроттаферрата	46
а. Із Жовкви – до Рима	46
б. Українські видання у «залізній печері»	51
в. Від арешту врятував материн рушник	55
Висновки до першого розділу	58
Розділ 2	
ЖУРНАЛІСТСЬКА І ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВГЕНА ОНАЦЬКОГО: ІТАЛІЙСЬКИЙ ПЕРІОД	61
1. Гарт чужини для боротьби за інтереси нації	62
а. Домашні «заготовки»	63
б. Римські чверть століття	64
2. За якісну журналістику української еміграції	70
а. Про роль практичних навичок у набутті журналістського фаху	71
б. Про єдине тиражне соборницьке видання	73
в. Про шкідливість групівщини й партійності	75
г. Про культуру полеміки з політичними опонентами	78
д. Про наклади видань та «не читальників»	80
е. Про реформування пресової мережі	83
є. Про партійну і понадпартійну пресу	88
ж. З «українським питанням» – на сторінки чужомовної преси	89

з. Про порядність і скромність у журналістському ремеслі	94
3. Нездійснені й зреалізовані проекти книжкови видань	98
а. Те, що просилося до «Щоденника»	98
б. З ненаписаної книжки про Рим	100
в. З ненаписаної книжки про національну гідність і комплекс меншовартості	102
г. З ненаписаної книжки про ОУН	105
д. Словник його життя	108
е. Спільне видання з Олегом Ольжичем	111
Висновки до другого розділу	112
Розділ 3	
ВИДАВНИЧИЙ РУХ У ТАБОРІ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ «РІМІНІ»	115
1. Табори Ді-Пі як явище української еміграції та особливості табору в Італії	116
а. Історія питання	116
б. Контингент, побутові умови та морально-психологічна атмосфера	120
2. Загальна характеристика видавничого руху, матеріальні засади, меценати	124
а. Безцінні підшивки	124
б. Духовна й матеріальна опіка задротяної творчості ...	127
3. Періодичні видання	132
а. «Оса»	132
б. «Життя в Таборі»	133
в. «Український козак»	136
г. «Батьківщина»	136
4. Книжкові видання	143
а. Чинники виникнення книгодруку	143
б. Тематичний репертуар	144
в. У прагненні досконалості	149
5. Марки	151
а. З історії поштових марок	151
б. Особливості римінських марок	153
в. Значення марок таборової пошти	158
6. Листівки, афіші, грамоти, канцелярські бланки	160
а. Не другорядна продукція	160
б. Сюжети поштових листівок	160
Висновки до третього розділу	167

Розділ 4

**ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО
КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В РИМІ**

1. Європейський центр українського наукового книговидання	171
а. Передумови постанови університету	172
б. З ім'ям Св. Климента	174
в. Специфіка видавничої програми	177
2. Проблемно-тематичний репертуар видань	179
а. Документи і матеріали з української історії в контексті загальносвітової	180
б. Багатотомне зібрання творів Йосифа Сліпого (серія «Opera omnia»)	185
в. Пам'ятки української літератури і мови	193
г. Література з українознавства	202
д. Переклади зарубіжних авторів	206
е. Богословська література	214
3. Особливості редакційно-видавничого процесу та оформлення видань	218
а. Феномен наукової і видавничої якості	218
б. Коректорами були професори	220
в. Як шукали рукописи	222
г. Власний стиль художнього оформлення та службової частини	224
Висновки до четвертого розділу	226

Розділ 5

«ВІСТІ З РИМУ» ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ТИП ВИДАННЯ

1. Організаційно-технічні характеристики часопису	231
а. Тип, формат, обсяг, періодичність випуску	232
б. Засновники та редакція	233
в. Редакційна програма	235
г. Наклади, передплата, мережа поширення	238
д. Особливості художньо-технічного оформлення та друку	239
2. Додатки і спецвипуски	243
а. «Українська пресова служба»	243
б. «Українська пресова Служба Львівської Архиепархії з тимчасовим осідком у Римі»	244
в. «Документація»	245
г. «Філателістичний додаток»	246

3. Проблематика публікацій	256
а. Про Українську католицьку церкву	257
б. Про українську еміграцію	264
в. Про Україну	269
г. Про національну книгу і пресу	272
Висновки до п'ятого розділу	276
• Розділ 6	
ІНШІ ВИДАВНИЧІ ОСЕРЕДКИ	279
1. «Видавництво отців Василіян у Римі»	280
а. Децо про чин Святого Василя Великого	280
б. «Записки чина Св. Василя Великого»: римський період	281
в. Серія «Українська духовна бібліотека»	285
г. Видання Біблії в перекладі Івана Хоменка	289
д. Особливості редакційно-видавничого процесу	294
2. Видавництво сестер служебниць	297
а. Каталоги чернецого чину	298
б. Серія «Українська релігійна бібліотека»	299
3. Видавництво Василя Федорончука	300
а. Слідами Євгена Онацького	300
б. Італійськомовна серія з україністики	302
в. Видавництво і журнал «Ucraina»	303
4. Журнал «До Світла» як сучасний видавничий осередок	306
а. Становлення та тематична палітра	306
б. Перший резонансний видавничий проект	310
Висновки до шостого розділу	313
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА	315
ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА ЗА ТЕМОЮ КНИГИ	334
ДОДАТКИ	335
Іменний покажчик	336
Sommario (італ. мовою)	341
Summary (англ. мовою)	344
Resümee (нім. мовою)	347